

Dokumentacija za projekat *"P2-Replicator"*

Sadržaj:

1. Osnovne informacije
2. Korišćene tehnologije
3. *"Component"* dijagram
4. Opšte karakteristike projekta (namena i upotreba)
5. Objašnjenje rada aplikacije (pokretanje)
6. Specifične klase i funkcije

Osnovne informacije:

Trajanje izrade projekta: 28dana

Mentor projekta: Zorana Babić

Učesnici u projektu:

PR 7-2019 Ognjen Dačević

PR 14-2019 Nela Jović

PR 15-2019 Katarina Prodanović

PR 80-2019 Božidar Nešić

Servisi za planiranje i distribuciju koda: *"AzureDevOps"* za planiranje razvoja aplikacije, *"Github"* za distribuciju koda između članova tima

Pristup razvoju aplikacije: *"Scrum"*

Korišćene tehnologije:

Razvojno okruženje: *"Visual studio code"*

Programski jezik: *"Python"*

Alat za proveru kvaliteta koda: *"SonarQube"*

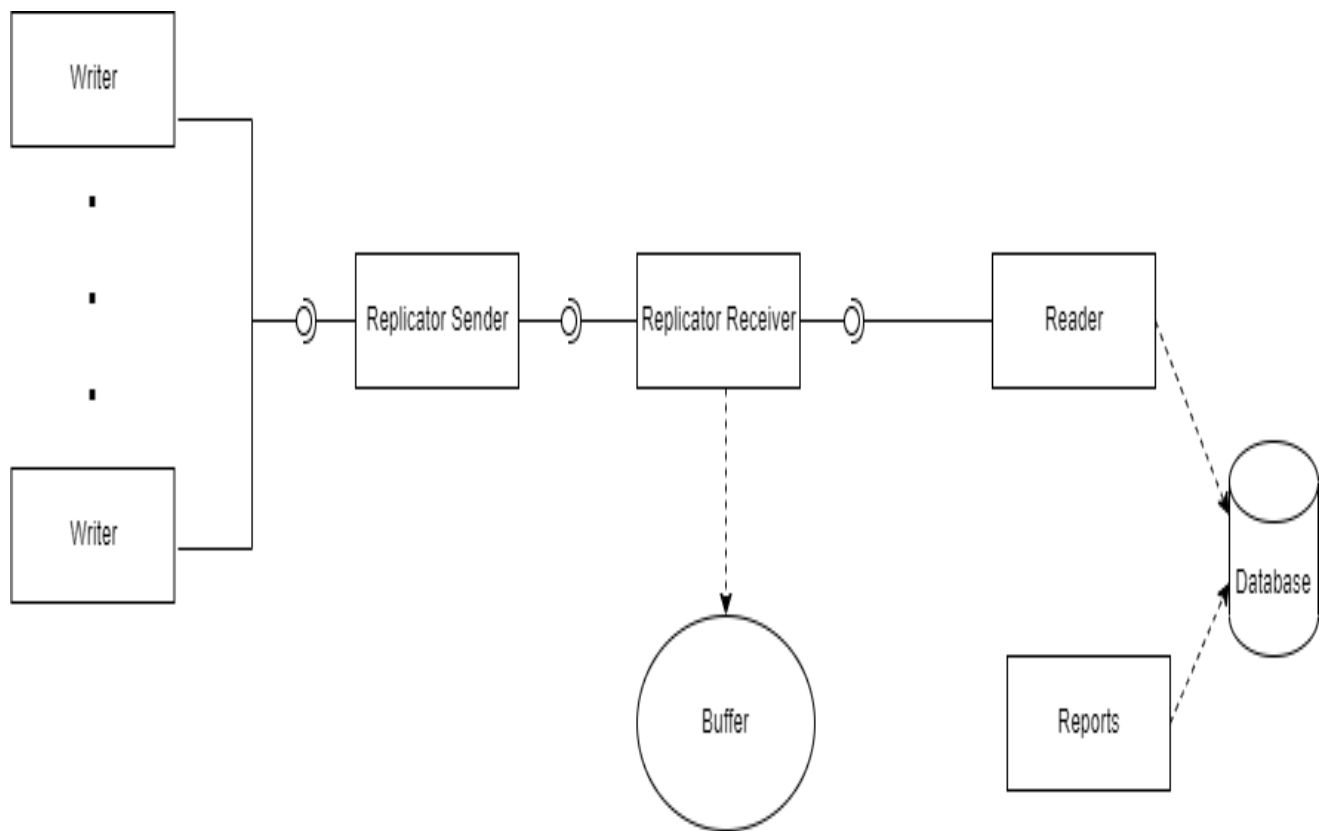
Testiranje pokrivenosti koda: *"python"* biblioteka *"coverage"*

Tehnologije u kojima su pisani testovi: *"python"* biblioteka *"unittest"* sa i bez *"mock"* objekata

Komunikacija klijent-server: *"socket"* biblioteka

Konekcija na bazu podataka: *"Oracle SQL developer"* alat

“Component” diagram:

Opšte karakteristike projekta (namena i upotreba):

"P2-Replicator" je aplikacija koja služi za komuniciranje klijenata sa serverom u cilju dobavljanja izveštaja o potrošnji vode na osnovu očitavanih podataka sa korisnikovog brojila.

Korisnika predstavlja komponenta *"Writer"* koja zahteva unos jedinstvenog obeležja korisnika (id korisnika), podatka o trenutnoj potrošnji vode, kao i unos podatka o mesecu u kom se potrošnja desila. Kako bi korisnik mogao da upisuje podatke, mora se prijaviti na sistem (podaci o korisnicima se izlistavaju u tekstualnoj datoteci i javno su dostupni zbog lakse prijave korisnika).

Podaci koje korisnik unese se dalje prosleđuju *"Replicator sender"* komponenti koja te podatke prepakuje i dalje šalje ka *"Replicator receiver"* komponenti.

"Replicator receiver" će te podatke slati ka *"Reader"* komponenti ali na tačno predefinisani interval. Drugim rečima, *"receiver"* će dobijene podatke skladištiti kod sebe lokalno u datoteku sve dok ne istekne neki period i tada će sve do tada skladištene podatke slati ka narednoj komponenti, a skladišteni podaci će biti obrisani i taj postupak se ponavlja u krug. Ako *"Reader"* komponenta nije pokrenuta, *"receiver"* će podatke čuvati kod sebe sve dok se *"Reader"* ne pokrene i tek tada će krenuti postupak sa intervalima.

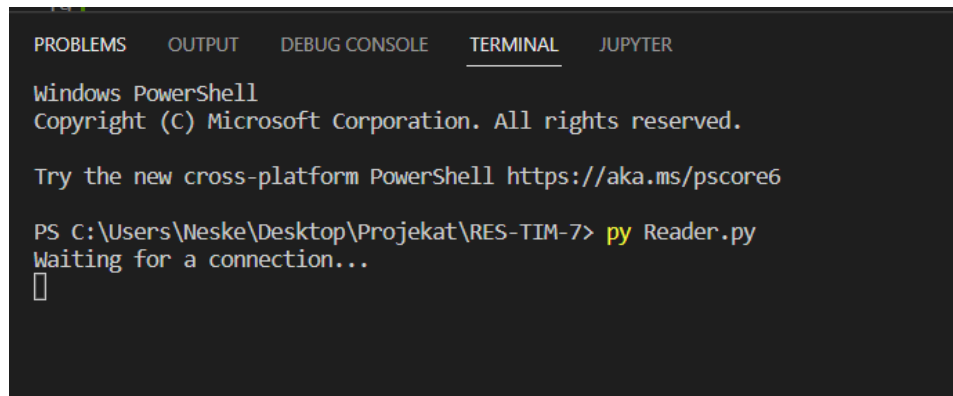
"Reader" komponenta dobijene podatke obrađuje i skladišti u relacionu bazu podataka i na taj način priprema podatke za izveštaj.

"Reports" komponenta je poseban deo sistema koji služi za iščitavanje podataka iz baze podataka preko *"SQL"* upita i generisanje izveštaja koji su korisniku od značaja.

Obraštjenje rada aplikacije (pokretanje):

U “Visual studio code” je potrebno otvoriti minimalno 4 terminala kako bi aplikacija radila kako je zamišljeno.

Terminal 1: Komunikacija je zamišljena da ide preko “socket” biblioteke. U ovom slučaju komuniciraju “Replicator receiver” i “Reader” komponente sa tim da “receiver” šalje podatke, to jest zahteva neku uslugu pa je on klijent, a “reader” pruža tu uslugu korišćenjem baze podataka pa je on server. Zato se prvo pokreće server kako bi klijent znao sa kim treba da uspostavlja komunikaciju a ne obrnuto.

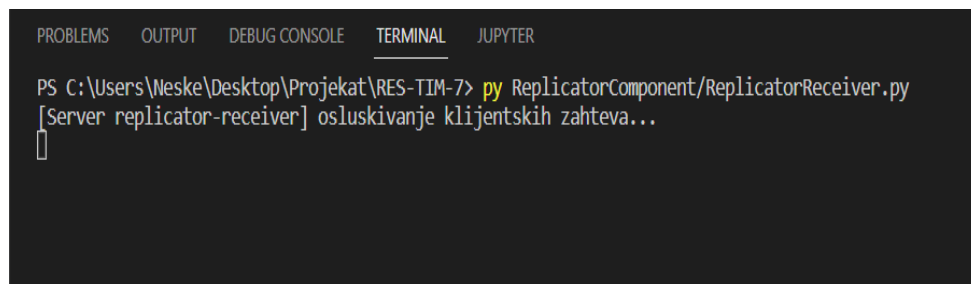
```
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER
Windows PowerShell
Copyright (C) Microsoft Corporation. All rights reserved.

Try the new cross-platform PowerShell https://aka.ms/pscore6

PS C:\Users\Neske\Desktop\Projekat\RES-TIM-7> py Reader.py
Waiting for a connection...
█
```

Slika 1 – prikaz 1. terminala koji treba da se otvori

Terminal 2: Sada će se komunikacija izvoditi preko 3 komponente. “Replicator receiver” će primati zahteve od “Replicator sender” komponente u vidu poruka koje se prosleđuju, a “receiver” će slati zahteve ka “Reader” komponenti. Znači, “receiver” mora biti i klijent i server zavisno od funkcionalnosti koju pruža. Pokretanjem “receiver” komponente pokrenut je njegov server deo i čeka se neki klijentski zahtev da se poveže kako bi bio omogućen nastavak rada aplikacije.


```
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER
PS C:\Users\Neske\Desktop\Projekat\RES-TIM-7> py ReplicatorComponent/ReplicatorReceiver.py
[Server replicator-receiver] osluskivanje klijentskih zahteva...
█
```

Slika 2 – prikaz drugog terminala

Terminal 3: Ovde se komunikacija takođe izvodi preko 3 komponente. “*Replicator sender*” komponenta će biti u ovom slučaju server “*Writer*” komponenti jer od nje prima podatke, a klijent “*Replicator receiver*” komponenti jer ka njoj šalje dobijene podatke.

```
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER

Windows PowerShell
Copyright (C) Microsoft Corporation. All rights reserved.

Try the new cross-platform PowerShell https://aka.ms/pscore6

PS C:\Users\Weske\Desktop\Projekat\RES-TIM-7> py ReplicatorComponent/ReplicatorSender.py
[Server replicator-sender] osluskivanje klijentskih zahteva...
[Klijent replicator-sender] pokusavanje konekcije na port 10002
[Klijent replicator-sender] konekcija na portu 10002 uspesna
```

Slika 3- prikaz trećeg pokrenutog terminala

Terminal 4: Za kraj se pokreću “*Writer*” komponente i njih može biti beskonačno mnogo. Da bi se pokrenuo novi “*Writer*”, to jest korisnik, dovoljno je pokrenuti dodatan terminal istog izgleda kao na Slici 4. “*Writer*” komponenta će biti samo klijent.

```
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL JUPYTER

Windows PowerShell
Copyright (C) Microsoft Corporation. All rights reserved.

Try the new cross-platform PowerShell https://aka.ms/pscore6

PS C:\Users\Weske\Desktop\Projekat\RES-TIM-7> py WriterComponent/WriterTerminal.py
Waiting for connection
--- POTREBNO JE DA SE ULOGUJETE DA BISTE MOGLI UNOSITI PODATKE ---

Unesite korisničko ime:
Jeca
Unesite šifru:
123321
Uspešno ste se ulogovali kao Jelena Jovanovic
--- Unos novih podataka ----
Unesite ID korisnika:
```

Slika 4 – prikaz poslednje komponente interakcije

Dodatno: Moguće je pokretanje dodatnog terminala radi korišćenja “*Reports*” komponente. Ona nema veze sa ostatkom sistema, već zavisi samo od informacija koje se nalaze u bazi podataka. Zbog toga, ukoliko se ova komponenta ne pokrene, to neće narušiti funkcionalnost ostatka sistema.

Specifične klase i funkcije:

U ovom delu će biti opisana svaka funkcionalnost u samom projektu kako bi čitaoc dokumentacije mogao da razume implementaciju aplikacije.

“Writer” komponenta:

- **logovanje()** - ova funkcija se nalazi u fajlu „*WriterTerminal.py*“. Ona omogućava korisnicima da se uloguju pre početka unosa podataka. Dok god korisnik ne unese ispravno korisničko ime i šifru biće onemogućen nastavak rada sa aplikacijom. U njoj pozivamo i druge funkcije ove komponente kao što su:

- **otvori_fajl(ime_fajla)** - ova funkcija je napravljena kako bi pomogla pri verifikaciji korisnika. Povratna vrednost je pokazivač na fajl.
- **splitovanje(red_u_fajlu)** - priprema parametara za proveru postojanja korisnika. Povratne vrednosti su ime, prezime, korisničko ime i šifra.

Povratna vrednost ove funkcije je ime i prezime ulogovanog korisnika.

- **unos_podataka(ime_korisnika, prezime_korisnika)** - omogućava ulogovanom korisniku da unosi jedinstveno obeležje korisnika (id korisnika), podatka o trenutnoj potrošnji vode, kao i unos podatka o mesecu u kom se potrošnja desila. Povratna vrednost je objekat klase „*Message*“. U okviru ove funkcije poziva se i funkcija **provera_ispravnosti_podataka(id_korisnika, potrošnja, mesec)** koja proverava ispravnost podataka.

- **konekcija()** - ova funkcija služi kako bi omogućila komunikaciju i slanje podataka ka „*ReplictorSender*“ komponenti.

“Replicator” komponenta:

- **obrada(poruka)** - nalazi se u datoteci „*ObradaPoruke.py*“. Kao parametar prima poruku koja je stigla sa „*Writer*“ komponente na „*Replicator sender*“ i prosleđena ka „*Replicator receiver*“. Iz poruke se uzimaju samo podaci od interesa i to id korisnika, potrošnja vode i mesec potrošnje. Kao povratna vrednost se vraća nova poruka koja se dalje prosleđuje.

- **konekcija_klijent(broj_porta, tip_klijenta)** - nalazi se u datoteci „*ReplicatorKonekcija.py*“. **tip_klijenta** je tekstualni parametar koji samo služi za ispis na terminal, a **broj_porta** je port na kojem će klijent tražiti usluge servera. Ova funkcija pokušava da uspostavi konekciju klijenta sa serverom, i u slučaju uspešne konekcije vraća deskriptor klijentske utičnice i indikator uspešnosti (indikator = 0 ako je sve u redu, indikator = 1 u slučaju greške).

- **konekcija_server(broj_porta, tip_servera)** - nalazi se u datoteci „*ReplicatorKonekcija.py*“. **tip_servera** je tekstualni parametar koji samo služi za ispis na terminal, a **broj_porta** je port na koji će se server pozicionirati (eng „*bind*“) i na kojem će slušati (eng „*listen*“). U slučaju uspešnog izvršavanja vraća se deskriptor serverske utičnice.

- **vise_klijenata(connection, clientConnection, tipServera)** - nalazi se u datoteci "ReplicatorKonekcija.py". tip_servera je tekstualni parametar koji samo služi za ispis na terminal, connection (serverska utičnica) i clientConnection (klijentska utičnica) predstavljaju deskriptore utičnica preko kojih se odvija komunikacija na "Replicator sender" komponenti. U slučaju uspešnog izvršavanja u beskonačnoj petlji se primaju i šalju podaci izmedju komponenti. U slučaju nasilnog gašenja "Writer" komponente, javlja se "ConnectionResetError" i tada se izlazi iz petlje.

- **sender()** - nalazi se u datoteci "ReplicatorSender.py". "Replicator sender" je server koji sluša na definisanom portu i u beskonačnoj petlji čeka da mu se neki klijent obrati. Kada dođe do komunikacije, u novoj beskonačnoj petlji se šalju podaci sve dok se klijent, u ovom slučaju "Writer" komponenta, nasilno ne ugasi (gašenjem terminala).

"ReplicatorReceiver.py" funkcije:

- **upis_u_fajl(obrađena_poruka, putanja)** - **obrađena_poruka** je tekst koji će se upisivati na kraj tabele jer je tabela u ovoj funkciji otvorena u režimu "**append**", putanja je putanja do datoteke koja se otvara radi upisa u nju. Povratna vrednost ove funkcije će biti deskriptor datoteke koja se otvorila.

- **citanje_iz_fajla(putanja)** - **putanja** je putanja do datoteke koja se otvara u "**read**" režimu, što znači da se iz nje može samo čitati i ništa drugo (nema izmena). Povratna vrednost funkcije će biti lista iščitanih redova iz datoteke, dužina te liste (ovaj parametar se vraća zbog kasnijeg testiranja) kao i deskriptor otvorene datoteke.

- **obrada_primljene_datoteke(replikator_poruka)** - **replikator_poruka** parametar je tekstualna poruka koja je došla kao posledica korisničkog zahteva i ta poruka se transformiše radi izvlačenja korisnih podataka. U ovoj funkciji se samo poziva već opisana funkcija **obrada(poruka)**. Povratna vrednost će i ovde biti transformisana poruka formata "**id, potrosnja, mesec**"

- **prijem_preko_mreze(soket_deskriptor)** - **soket_deskriptor** predstavlja utičnicu koja će da prima podatke sa mreže pomoću funkcije **recv()**. Povratna vrednost će da bude primljena poruka koja je dekodirana pomoću funkcije **decode()**.

- **prijem_upis_fajl(inputs, putanja)** - **inputs** predstavlja niz utičnica na kojima će se primati poruke. Ovo se radi jer je utičnica koja ima operaciju čitanja sa mreže stavljena u neblokirajući režim kako bi se poruke slale ka "Reader" komponenti bez čekanja da klijent pošalje nešto, već se poruke šalju na predefinisani period vremena. Kako koja poruka stigne tako se upisuje u bafer (tekstualni fajl). Povratna vrednost funkcije je poruka koja je primljena sa klijenta.

- **slanje_ka_readeru(tekst_fajl, reader_klijent)** - **tekst_fajl** predstavlja listu u kojoj je svaki element jedan red iz datoteke, a **reader_klijent** je deskriptor utičnice koja šalje podatke ka "Reader" komponenti. Unutar funkcije se čita red po red i ako je server upaljen podaci se šalju ka njemu, u suprotnom se javlja greška i ispis "Reader server se ugasio". Povratna vrednost funkcije je promenljiva koja prikazuje trenutno stanje servera i može biti True ili False.

- **klijentska_utiličnica(replikator_server, naziv_komponente)** - **replikator_server** predstavlja deskriptor serverske utičnice koja će prihvatati klijentske zahteve (u ovom slučaju *“Replicator receiver”* prihvata *“Replicator sender”* zahteve), a **naziv_komponente** je tekstualni parametar koji samo služi za ispis na terminal. Funkcija ima namenu da kreirane utičnice usled prihvatanja klijentskih zahteva prevede u neblokirajući režim. Kao povratna vrednost se vraća niz utičnica koje su prebačene u neblokirajući režim.

- **receiver()** - nalazi se u datoteci *“ReplicatorReceiver.py”*. Funkcija se kreće u beskonačnoj petlji i prima podatke za upis u bafer (tekstualnu datoteku). Takođe računa se vreme koje je proteklo od poslednjeg prosleđivanja podataka iz bafera na *“Reader”* komponentu i kada to vreme istekne, sve što se nalazi u baferu se briše iz istog i prosleđuje ka *“Reader”* serveru. Ako server nije pokrenut, primljeni podaci sa *“Replicator sender”* se čuvaju u baferu sve dok se server ne pokrene i tada kreće merenje vremena nakon kog se podaci šalju ka serveru.

***“Reader”* komponenta:**

- **konekcija()** - nalazi se u *„Reader.py”* datoteci. Služi za uspostavljanje konekcije sa *„Replicator Receiver”* komponentom kako bi mogla da preuzima poruke koje joj ta komponenta šalje. Uokviru nje pozivamo i sledeće funkcije:

- **splitovanje_parametara_za_bazu(poruka)** - priprema dobijene podatke zaunos u bazu.
- **upis_u_bazu(id,potrosnja,mesec,connection_string)** - ova funkcija je namenjena za upis informacija u bazu. Pre pisanja SQL upita proveravamo ispravnost i postojanost podataka preko funkcije *provera_podataka(id,mesec)* kako ne bi došlo do narušavanja konzistentnosti.

***“Reports”* komponenta:**

- **izvestaj_ulica(ulica)** - ova funkcija se nalazi u datoteci *„Izvestaji.py”* i služi da bi se dobio izveštaj o potrošnji za određenu ulicu. Kao parametar dobija naziv ulice za koju je potrebno napraviti izveštaj. Funkcioniše tako što se pravi *“SQL”* upit gde se pristupa tabelama i izvlače se informacije o ukupnoj količini potrošnje za prosledjenu ulicu za svaki mesec. Nakon

toga se pravi nova tekstualna datoteka sa jedinstvenim nazivom u koji se upisuju te informacije.

 IzvestajUlica1.txt IzvestajUlica2.txt IzvestajUlica3.txt

- **izvestaj_brojilo(brojilo)** - ova funkcija se nalazi u datoteci „*Izvestaji.py*“ i služi da bi se dobio izveštaj o potrošnji za konkretno brojilo. Kao parametar dobija id brojila za koji je potrebno napraviti izveštaj. Funkcioniše tako što se pravi “SQL” upit gde se pristupa tabelama i izvlače se informacije o ukupnoj količini potrošnje za prosledjeni id brojila za svaki mesec. Nakon toga se pravi nova tekstualna datoteka sa jedinstvenim nazivom u koji se upisuju te informacije.

 IzvestajBrojilo1.txt IzvestajBrojilo2.txt IzvestajBrojilo3.txt

